

Starfsleyfi

fyrir Hval hf. fyrir vinnslu hvalaafurða að Litla Sandi í Hvalfjarðarsveit vegna mengunarvarna.

I. ALMENN ÁKVÆÐI, MARKMIÐ OG GILDISSVIÐ

1.1 Lýsing á starfsemi

Starfsleyfi þetta gildir fyrir Hval hf., kt. 650169-6549, hér eftir nefnt rekstraraðili. Starfsleyfið gildir í 4 ár frá útgáfudegi fyrir starfsemi Hvals hf. á Litla Sandi þar sem fram fer vinnsla á hvalaafurðum. Fasteignanúmer 2104627. Í hvalstöðinni er aðstaða til að taka á land stórhveli og vinna úr þeim kjöt, rengi og aðrar afurðir, sem fluttar eru frá stöðinni ferskar eða frosnar. Það sem ekki nýtist til kjötvinnslu, svo sem bein, ýmis innyfli og af skurður fer í vinnslu í verksmiðju fyrirtækisins. Afurðir þeirrar vinnslu eru hvalmjöl og hvallýsi. Hámarksframléiðslugeta stöðvarinnar er 10 tonn af mjöli og lýsi á sólarhring og 75 tonn af kjöti, spiki og rengi.

Starfsleyfið er gefið út í samræmi við lög nr 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir IV viðauka. Starfsemin fellur jafnframt undir reglugerð nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit, viðauka X, Lið 5.2 Framleiðsla á mjöli og feiti úr sláturúrgangi, 4.13 Fitu og lýsisvinnsla, liður 4.12 kjötvinnsla.

Mötuneyti og starfsmannabúðir í tengslum við starfsemina sem er starfsleyfisskylt skv. 25. gr. reglugerðar nr. 941/2002 um hollustuhætti og skv. reglugerð um gildistöku EB nr. 852/2004 um hollustuhætti sem varða matvæli nr. 103/2010. Starfsleyfi fyrir starfsmannabúðir og mötuneyti var gefið út af Heilbrigðiseftirliti Vesturlands 12. júní 2018 og gildir það til 12. júní 2030.

Auk ofangreindra starfsleyfa er starfsemin háð leyfi frá Matvælastofnun.

1.2. Fyrirliggjandi skipulag

Starfsemin er í samræmi við Aðalskipulag Hvalfjarðarsveitar 2020 til 2032 en þar er starfsvæðið Litli Sandur skilgreint sem athafnasvæði (A10) að stærð 15. 3 ha. og hafnarsvæði (H2) að stærð 4,9 ha.

1.3 Umfang starfsleyfis og eftirlits

Umfang starfsleyfis nær til eftirtaldrá atriða

1.3.1 Fráveita frá vinnslu

Rekstur á fráveitu og hreinsun á vinnsluvatni og þvottavatni. Fráveituvatn er leitt í gegnum 5m³ fastefnaskilju og svo í gegnum 10 m³ fitugildru. Frárennsli frá vinnslu er leitt í útrás með útrásarenda út fyrir stórstraumsfjöru á meira en 5 m dýpi.

1.3.2 Fráveita frá starfsmannaaðstöðu

Skólp frá starfsmannaaðstöðu er leitt í sér kerfi í tvær 20 m³ rotþrær, frárennsli frá þeim er leitt í sameiginlega útrás með útrásarenda út fyrir stórstraumsfjöru á meira en 5 m dýpi.

1.3.3 Fráveituvatn frá sjóðurum

Soðvatn frá sjóðurum um 54 m³ er eimað og er lýsið skilið frá því í skilvindu. Hluti soðkjarnans er blandað í mjölpressuköku en restin fer í hreinsibúnað sbr. grein 1.3.1. Á starfsleyfistímanum skal unnið að ráðstöfun á þessum hluta soðvatnsins þannig að hann verði nýttur eins og leyfi fæst til, en skal að öðrum kosti fargað með aðferðum sem hlotið hafa samþykki starfsleyfisveitanda.

1.3.4 Vatnsveita fyrir Litla Sand

Vatnsveita fyrir hvalstöðina við Litla Sand: Opið vatnsból sem flytur vatn um 85 m leið í járnlögnum niður í 3.400 tonna járntank hnit°23'56''N ig 21°25'18''V hæð 78 m. Þaðan tekur við 12'' plastlögn að hvalstöðinni niður á bryggju. Allt neysluvatn er síað og geislað. Kaldavatsleiðslan er í sameiginlegri eigu Hvals Hf. og Olíudreifingar. ehf.

1.3.5 Olíumannvirki

Á lóð verksmiðjunnar er 50 þúsund lítra tankur með tvöföldu byrgði. Tankurinn er í eigu og umsjón N1 ehf. Í tankinum er geymd flotaolía fyrir gufuketilinn. Auk olíu er gufuketillinn knúinn með hvallýsi.

1.4.. Ábyrgð

Rekstraraðili ber ábyrgð á rekstri starfseminnar og ábyrgist að starfsemin sé í samræmi við gildandi lög og reglugerðir og að ákvæðum starfsleyfis og starfsleyfisskilyrða sé framfylgt. Hann ber umhverfisábyrgð, sbr. gr. 2.2 í starfsleyfisskilyrðum þessum.

Starfsleyfisveitandi getur sett ítarlegri skilyrði í starfsleyfi en þau sem fram koma í starfsleyfisskilyrðum þessum, ef aðstæður krefja, s.s. ef hreinsun fráveituvatns reynist ekki nægjanlegur með þeim búnaði sem var settur upp vorið 2023.

1.5. Stöðvun rekstar/lokun

Rekstraraðili skal útbúa áætlun um rekstrarstöðvun þar sem fjallað er um verklag sem miðar að því að lágmarka hugsanleg umhverfisáhrif vegna rekstrarstöðvunar. Tilkynna skal eftirlitsaðila um það ef starfsemi hefst að nýju hafi starfsemin legið niðri.

1.6. Umhverfisábyrgð

Rekstraraðili ber ábyrgð á umhverfistjóni eða yfirvofandi hættu á slíku tjóni af völdum atvinnustarfsemi sbr. lög nr. 55/2012, um umhverfisábyrgð og skal koma í veg fyrir tjón eða bæta úr tjóni ef það hefur orðið og bera kostnað af ráðstöfunum sem af því leiðir.

2. STARFSHÆTTIR

2.1 Starfshættir

Rekstraraðili skal beita góðum starfsreglum eða eftir atvikum bestu fánlegu tækni (BAT) sé hún tiltæk (sbr. 7. mgr. 8. gr. reglugerðar nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit og draga sem mest úr því álagi sem starfsemin veldur á umhverfið.

Rekstraraðili skal setja sér umhverfismarkmið og starfa samkvæmt þeim. Ef umhverfismarkmið eru hluti af umhverfisstjórnunarkerfi rekstraraðila er fullnægjandi að vísa til þeirra.

Rekstraraðila er skylt að sjá til þess að á athafnasvæði fyrirtækisins, hreinsivirkis og annarra mannvirkja fráveitu, sé gætt fyllsta hreinlætis og að lóð/svæði sé haldið snyrtilegu. Geymsla og uppsöfnun á úrgangi og öðru því sem ekki tilheyrir starfseminni á athafnasvæði er óheimil. Eftirlitsaðili getur krafist lagfæringa og viðgerða á lóð, girðingum eða öðrum mannvirkjum ef nauðsynlegt þykir til þrifnaðar eða ef ástand þeirra er til lýta fyrir umhverfið. Þess skal gætt eins og unnt er að meindýr og vargfugl komist ekki í æti frá hreinsistöðinni.

Ef eftirlit leiðir í ljós að vatnshlot sem skólp/vinnsluvatn er losað í uppfyllir ekki kröfur laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála, reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólp eða kröfur í öðru regluverki, skal heilbrigðiseftirlit gera rekstraraðila viðvart og skal grípa til úrbóta ef ástand vatnshlots hrakar eða ef það uppfyllir ekki umhverfismarkmið sín. Komi til þess skal rekstraraðili koma á umhverfisvöktun sbr. grein 4.2. Til að fylgjast með áhrifum í viðtaka skal rekstraraðili vinna eftir vöktunaráætlun sem hefur hlotið samþykki heilbrigðiseftirlitsins.

2.2 Samskipti og samráð og birting gagna

Sérstakur fulltrúi rekstraraðila skal vera tengiliður við eftirlitsaðila vegna eftirlits með mengunarvörnum og framkvæmd viðbragðsáætlana. Eftirlitsaðili getur haft samband við þjónustuvakt/stjórnstöð utan hefðbundins starfstíma ef þörf krefur.

Almenningur á rétt á upplýsingum um niðurstöður mengunareftirlits vegna rekstursins hjá eftirlitsaðila og eru þær gerðar opinberar á vef Heilbrigðiseftirlits Vesturlands.

3. VARNIR GEGN MENGUN YTRA UMHVERFIS

3.1 Losunarmörk, þéttleiki og meðferð skólps og ofanvatns

Hreinsivirki skal uppfylla kröfur um losunarmörk í reglugerð um fráveitur og skólp, gr. 4,3 í starfsleyfisskilyrðunum. Lagnir og annar búnaður til meðferðar á skólpi skal vera þéttur svo ekki leki vatn inn eða skólp út.

3.2 Úrgangur

Tanka, ker og ílát sem úrgangi er safnað í skal tæma reglulega og eftir þörfum af aðilum sem hafa til þess starfsleyfi. Aðkoma til tæmingar eða söfnunar úrgangs skal vera fullnægjandi að mati eftirlitsaðila. Allan úrgang sem ekki er endurnýttur skal flytja í móttökustöð sem hefur til þess starfsleyfi eða til endurnýtingar. Um flutning og meðhöndlun úrgangs gilda ákvæði laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs, reglugerðar nr. 799/1999 um meðhöndlun seyru og fylgiskjal IV í lögum nr. 7/1998, um hollustuhætti og mengunarvarnir.

Soðkjarnatæki skulu útbúin fullkomnum dropagildrum. Fylgjast skal með að soðtæki séu ekki ofhlaðin. Stefnt skal að nýta allt soðvatn á starfsleyfistímanum í stað þess að leiða það í gengum hreinsibúnað og í viðtaka, en ella skal því fargað, sbr. gr. 1.3.3.

Lokunarbúnaður á lýsisgeymi skal vera staðsettur þannig að hann verði ekki fyrir hnjaski.

3.3 Loftmengun

Efna- og sóttmengun skal ekki verða við meðhöndlun, flutning og förgun úrgangs frá fráveitunni eða hreinsistöðinni. Leitast skal við að halda lyktarmengun frá starfseminni við meðhöndlun, flutning og förgun úrgangs í lágmarki.

Loftræsta skal frá lyktaruppsprettum í verksmiðjunni s.s. sjóðurum, pressum, sniglum, tönkum og skilvindum. Útblástur skal leiða út í gegnum skorstein. Hraði útblásturs frá skorsteinum verksmiðjunnar skal vera minnst 15 m/s.

3.4 Hávaði

Um hávaða gilda ákvæði reglugerðar nr. 724/2008 um hávaða. Hávaði sem berst frá stöðinni skal ekki vera meiri en kveðið er á um í viðauka með reglugerðinni, sbr. töflu 1 í 3. tölulíð og skal þess jafnframt gætt eins og unnt er að hávaði frá starfseminni valdi ekki ónæði, s.s. vegna titrings eða högghljóða.

4. INNRA EFTIRLIT

4.1 Eftirlit og skráning

Eftirlitshafi skal hafa reglulegt eftirlit með búnaði og umhverfis- og rekstrarþáttum sem valda mengun eða losun efna út í umhverfið.

Rekstraraðili skal halda eftirlitsdagbækur þar sem skráð eru atriði er varða fyrirkomulag og eftirlit með hreinsivirki hreinsistöðvar, þ.m.t. reglubundnar tæmingar og viðhald.

Skrá skal upplýsingar um eftirfarandi atriði og skulu þær vera teknar saman í árlegri skýrslu sem send er eftirlitsaðila til upplýsinga.

- a. Niðurstöður mælinga á fráveituvatni frá verksmiðju.
- b. Niðurstöður vöktunar í viðtaka og upplýsingar um frávik skv. vöktunaráætlun og kröfum í starfsleyfi ef við á.
- c. Dagsetningu tæmingar á fráveitumannvirkjum.
- d. Eftir atvikum förgunarstað seyru og soðvatns, vinnslustað eða landgræðslusvæði eins og við á.
- e. Óhöpp eða slys sem hafa í för með sér losun mengandi efna ef við á.
- f. Stöðvanir vegna bilana, viðhalds eða af öðrum ástæðum. Skrá skal m.a. ástæðu stöðvunar, viðbrögð og tímalengd þeirra ásamt afleiðingum fyrir hreinsun, losun í viðtaka eða eftir atvikum notkun neyðar- og yfirfallsútrása.
- g. Endurnýjun fráveitukerfa og tímasett úrbótaáætlun.
- h. Atriði er varða rekstur stöðvarinnar s.s. hreinsun, viðgerðir og viðhald.
- i. Upplýsingar um viðhald vatnsveitu og geislatækis

Rekstraraðili skal senda eftirlitsaðila skýrslu um umhverfisvöktun og innra eftirlit samkvæmt greinum 4.1 til 4.3 fyrir 15. mars ár hvert vegna ársins á undan ásamt mæliniðurstöðum skv. grein 4.1. Eftirlitsaðili getur fallist á annað fyrirkomulag á þessum skilum, óski rekstraraðili þess.

Eftirlit og viðhald með vélum og mengunarvarnabúnaði, m.a. síum og skiljum skal ávallt vera með þeim hætti að ekki eigi sér stað óleyfileg útlosun. Eftirlitskerfi skal vera með rekstri hreinsivirkisins sem gefur merki um leið og hreinsun fellur niður eða mannvirkid starfar ekki eins og til er ætlast.

4.2 Umhverfisvöktun

Losun fráveituvatns er í vatnshlotið Hvalfjarðarbotn nr. 104-1236-C Strandsjór og er samkvæmt gerðalýsingu opið vatnshlot. Samkvæmt lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála skulu öll strandsjávahlót vera í góðu eða mjög góðu vistfræðilegu ástandi og góðu efnafraðilegu ástandi. Komi í ljós að vatnshlotið uppfyllir ekki umhverfismarkmið sín vegna losunar skal rekstraraðili ráðast í aðgerðir við að draga úr álagi á það enda sé unnt að rekja að mengun sé til komin vegna starfsemi rekstraraðila.

Eftirfarandi atriði gildir fyrir næstu vertíð ef mælingar sýna að fjöldi persónueininga er 10 þúsund persónueiningar eða meira. Þá skal rekstraraðili vakta helstu gæðþætti í vatnshloti í samræmi við samþykktu vöktunaráætlun í þeim tilgangi að meta álag á umhverfið sem starfsemin veldur og ráðast í úrbætur sé þess þörf.

Rekstraraðili skal leggja fram vöktunaráætlun sem gerir ráð fyrir vöktun á gæðabáttum í samræmi við stjórn vatnamála (níturat, fosfat, blaðgræna, hryggleysingar og botnþörungur) og í samræmi við vöktun á viðtaka þar sem eins þreps hreinsun er heimiluð (heildar fosfór, heildar köfnunarefni, súrefnisþörf og uppleyst súrefni) (sjá [leiðbeiningar Umhverfisstofnunar um vistfræðileg viðmið við flokkun strandsjávar](#)). Rekstraraðili skal jafnframt vakta reglulega gerlamengun. Nánara fyrirkomulag á gerlamælingum skal koma fram í vöktunaráætlun.

Vöktunaráætlun skal vera til fjögurra ára og endurskoðuð að þeim tíma liðnum ef rekstraraðili eða eftirlitsaðili óskar eftir því. Starfsleyfisveitandi yfirfer og samþykkir hana að höfðu samráði við Umhverfisstofnun. Skýrslu með niðurstöðum umhverfisvöktunar skal senda Heilbrigðiseftirliti Vesturlands.

4.3 Mælingar og losunarmörk

Sýnatökuaðstaða

Til staðar skal vera sýnatökubrunnur sem gerir kleift að taka dæmigerð sýni af óhreinsuðu vinnsluvatni þar sem það kemur inn í fitugildruna, sem og hreinsuðu vinnsluvatni þar sem það kemur út úr fitugildrunni áður en það er losað í viðtaka. Fyrirkomulag sýnatökuaðstöðu skal tryggja góða blöndun skólpsins sem sýni er tekið af. Þar sem ekki er hægt að koma því við skal blöndun við sýnatöku tryggð á annan hátt.

Sjá leiðbeiningar Umhverfisstofnunar um eftirlitsmælingar og vöktun vegna fráveitu.

Kröfur um hreinsun

Hreinsað skólp sem losað er í viðtaka skal standast kröfur sem gerðar eru í 14. mgr. 3. gr. og gæðamarkmið í fylgiskjali 1A í reglugerð um fráveitur og skólp. Komi til þess að reglugerðin verði endurskoðuð með strangari kröfum á starfsleyfistímanum þá gilda þær kröfur. Rekstraraðili skal gera eftirlitsmælingar í hreinsistöð og fylgjast með mælipáttum sbr. eftirfarandi töflu og upplýsa eftirlitsaðila um hreinsigetu stöðvarinnar í samræmi við það.

	Hreinsunarmarkmið, %
BOD ₅	20%
Svifagnir	50%
Mengunarefni skv. regl. 796/1999	Eftir aðstæðum.

4.4 Sýnataka og mat sýna

Um innra eftirlit, skólpsýnatöku, meðferð og mat á sýnum fer skv. 27. grein um mengunarvarnaeftirlit og A, B og D-hluta (eins og við á) í I. viðauka reglugerðar um fráveitur og skólp og leiðbeiningum Umhverfisstofnunar um eftirlitsmælingar og vöktun vegna fráveitu.

Við sýnatökur skal taka 3 sólarhringsblandsýni meðan vertíð stendur yfir og vinnsla er á hval fyrsta árið en 1 sólarhringsblandsýni eftir það. Mælt er með breytileika í nákvæmum sýnatökudagsetningum til að ná að mæla breytileika í losun. Blandsýnin

skulu tekin yfir sólarhring og skulu miðast við hlutfall flæðis eða sólarhrings. Á sama tíma og sýnin eru tekin skal mæla hitastig innrennslis í hreinsibúnað.

Gera skal mælingar í hreinsivirki til þess að sannreyna hreinsun.

Mælipættir	Fjöldi sýna á ári.
BOD ₅	3ss meðan vertíð stendur yfir fyrsta árið en 1 ss á hverri vertíð eftir það.
Svifagnir	3ss meðan vertíð stendur yfir fyrsta árið en 1ss á hverri vertíð eftir það.

ss =sólarhringsblandsýni

4.5 Útrás og yfirfall

Útrás

Við útrásir þar sem fráveituvatn er leitt í viðtaka sem ekki njóta sérstakrar verndar má hvergi vera: Set eða útfellingar, þekjur af rotverum (bakteríur og sveppir), Olía eða froða, sorp eða aðrir aðskotahlutir né efni sem veldur óþægilegri lykt, lit eða gruggi.

4.6 Kostnaður

Rekstraraðili skal greiða kostnað við mælingar og rannsóknir á mengun samkvæmt 4. kafla. Mælingar skulu vera í höndum rekstraraðila eða aðila sem rekstraraðili tilnefnir og eftirlitsaðili samþykkir.

Starfsleyfisskilyrði þessi eiga sér stoð í lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir, reglugerð nr. 798/1999, um fráveitur og skólp og reglugerð nr. 550/2018, um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit.

Greinargerð með starfsleyfi.

Drög að endurnýjuðu starfsleyfi fyrir starfsemi Hvals hf. á Litla-Sandi í Hvalfjarðarsveit vegna mengunarvarna var auglýst á heimasíðu Heilbrigðiseftirlits Vesturlands föstudaginn 12. maí 2023. Samkvæmt ákvæðum reglugerðar nr. 550/2018, um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit, ber að auglýsa starfsleyfisskilyrði í að minnsta kosti 4 vikur. Í samræmi við það kom fram á heimasíðu Heilbrigðiseftirlits Vesturlands að frestur til athugasemda við tillögu að starfsleyfi Hvals hf. fyrir vinnslu hvalaafurða væri til 9. júní 2023.

Alls bárust 35 athugasemdir við auglýsta tillögu að starfsleyfi Hvals hf. fyrir vinnslu hvalaafurða vegna mengunarvarna. Þar af bárust þrjár athugasemdir eftir að auglýstur frestur til athugasemda var liðinn undir lok. Þær athugasemdir hafa ekki efnislega þýðingu við mat á endurnýjun starfsleyfisins.

Orðalagsbreytingar voru gerðar á ákvæðum 1.1, 1.31 og 1.3.3, 1.4, 3.2, 4.1, og 4.2 og 4.4 í auglýstum drögum að starfsleyfi.